

Kik az anarchisták és mit akarnak?

Elsősorban rendet.

Ha az olvasót meglepte a címbeli kérdésre adott válasz, akkor feltételezhető, hogy többmillió polgártársával egyetemben nem volt tisztában az anarchia szó jelentésével. Pedig közszájon forog az „anarchia”, általában félművelt politikusok riasztgatják vele a népet, azt hangoztatva, hogyha nem lesz meg az ő akarata, akkor az ország a zürzavar, a fejtelenség szakadékába zuhan.

Az anarchisták azonban – ezt tudhatjuk meg az Anarchista Újság most megjelent, 5. számából – anarchián a görög jelentésnek megfelelően uralom nélküliséget értenek. Meggyőződésük szerint „az elnyomás legfőbb szerve az állam, tehát a felettünk, helyettünk döntő szűk bürokrata-tökés elit. Az anarchisták az állam helyett egy olyan szabad társadalmat szeretnének, amely autonóm módon, alulról szerveződik önkéntes alapon, és amely szabad, önigazgató társadalmi egységek szabad föderációja”; határozott elutasítása ez mind az alakuló kapitalizmusnak, mind pedig a letűnt államszocializmusnak.

A lapot a másfél éve alakult Budapesti Anarchista Csoport adja ki, gyakorlatilag szamizdatként, mivel nem ismeri el a hivatalos, állami bejegyzés köteleességét. A csoport legutóbb az ominózus december 13-ai, az Ifjú Szocialistákkal közösen szervezett antinacionalista tüntetéssel tűnt fel, sokan ugyanis csoportvéleménynek hitték az egyik anarchista fiú transzparensét: „Se isten, se haza!”. Nem ez volt azonban az egyetlen anarchista megmozdulás, mint ahogy a B. A. Cs. sem az első libertariánus szerveződés a rendszerváltás óta.

1988-ban ifjú bölcsészek, tanárok, újságírók és zenészek megalakították az Autonómia Csoportot, 1919 óta az első anarchista, tehát szabadelvű-libertariánus „szervezetet”. E szó azért került idézőjelbe, mert az Autonómia az anarchista elveknek megfelelően nem volt párt, csupán egy vitaklubszerűen működő laza szerveződés, ahol még tagság sem létezett. A szervezetség azonban a közhiedelemmel ellentétben világszerte fontos tényező az anarchista mozgalomban, s az alapítók egy idő után már nem az általuk elképzelt politikai csoportban, hanem egy egyre nagyobb létszámú, de széthúzó társaságban találták magukat.

Az Autonómia Csoport megalakulásának legfontosabb oka talán az volt, hogy – néhány hónappal az első pártok létrejötte után – többekben felmerült az igény egy radikál-demokrata, erőszakmentes, az individualitást és a közösséget egyaránt középpontba helyező, sem állami, sem tökések uralmat nem tűrő eszme körüli szerveződésre. A Fidesz akkor még nem változott át föderalista ifjúsági mozgalomból liberális párttá, ám azt már világosan látták a fővárosi anarchisták, hogy a rendszerváltással a hazai politikai porondot lényegében a liberalizmus és a népi-nemzeti etatizmus fogja uralni. Bár a liberalizmus politikai szabadelvűsége jóval közelebb állt az Autonómia fiataljaihoz, mint az államorientált nacionalista irányvonal – többen Fidesz-, illetve SZDSZ-tagok is voltak –, a liberális gazdaságképből következő társadalmi igazságtalanságokat már nem tudták elfogadni. Politológiai szempontból az Autonómia nyugat-európai értelemben vett „újbaloldali” kezdeményezésekkel rokonítható. Résztvevői megkísérelték összekapcsolni a munkástanácsok eszméjét az ökológiai, nőmozgalmi és szubkulturális értékekkel. Az Autonómia Csoport jó másfél évvel ezelőtt feloszlott, paradox módon éppen „tagságának” növekedése, valamint az érdeklődési területek különbözősége miatt. Egy részük GEO néven alapított csoportot, konkrét tervük, hogy néhány éven belül vidéki életközösséget hoznak létre anarcho-öko-

lógiai elvek alapján. NAP-néven alakult „anarchopunk” csoport is, amely legfőképpen antimilitarista tüntetéseivel hívta fel magára a figyelmet, és egyre több anarchista szellemiségű vidéki kezdeményezésről is lehetett hallani.

A Budapesti Anarchista Csoport kezdettől fogva hangsúlyozta az anarchista-liberter gondolatok tanulmányozásának fontosságát (a Századvég kiadó gondozásában egyébként tavaly először jelent meg magyar nyelven anarchista antológia) éppúgy, mint az eszme terjesztését („Anarchista Újság”) és a konkrét politikai akciókat. A tagok számos tüntetést szerveztek, és több előadást tartottak vidéken is az anarchizmusról, illetve önmagukról. Az államhatalmat mindeddig nem zavarta különösebben a budapesti anarchista tevékenysége, az egyetlen komoly atrocitás az Anarchista Újság két terjesztőjét érte, amikor a tavalyi pápalátogatás alatt árusították a lap antiklerikális számát. (Az esetre reflektált **Eörsi István** is a Népszabadság nov. 11-ei számában.) Néhány cikk ugyanis kimerítette a „közösség elleni izgatás” büntetést.

A csoport ezekben a hetekben vitatja meg gazdasági-politikai programját Forgách utcai irodájában, amelyet közösen használ a Feminista Hálózattal. Már a tervezetből kiderül, hogy nézeteik (miután éles vitákat folytattak a magántulajdon szükségességéről) erősen hasonlítanak a Krausz Tamás és Tütő László által hirdetett *önkormányzati társadalomra*. Az anarchisták nem a forradalmat vagy az erőszakot hirdetik, hanem az *egyéni felszabadulást és a kollektív cselekvést*. Baloldaliak, mert kiállnak a munkásság önszerveződéséért, de elhatárolódnak a hagyományosan etatista (bolsevik vagy szocdem) baloldaltól, ugyanakkor szeretnék szorosabbra fogni a szálakat a többi alternatív szervezettel. Visszautasítják a nacionalizmust, a „keresztény kurzust”, a leghatározottabban azonban a fajgyűlölet és a fasiszmus minden megnyilvánulása ellen küzdenek.

A mai társadalmi viszonyok, a megélhetésért és a kenyérért folytatott harc nyilván nem kedvez az anarchista elképzelések széles körű elterjedésének. Az egyre több városban szerveződő magyarországi anarchista azonban úgy látják, hogy sokan keresnek alternatívát a meglévő vagy már lejáratódott eszmékkel szemben. Úgy tűnik, a legfontosabb történelmi feladatuk az lehet, hogy *radikálisan humanista és szabadelvű irányt adjanak a parlamenten kívüli ellenzéki mozgalmaknak*, még mielőtt megnő a szélsőjobb oldali demagógok és uszítók befolyása.

Seres László

értesíti t

NI

gyártelepi kiszolgálása

– 50 kg-os pol

– 5 kg-os pol

Kiszolgálás munkanap

Bővebb felvilágosítás:

Telefon: (49) 21

(49) 22

Telex: 22-641

Fax: (49) 21

A VÁLT